

Arkivnr: 2014/18143-3
Saksbehandlar: Trond Olav Wahl

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fylkesutvalet		24.09.2014

Høyring - forskrift om auke av maksimal tillaten biomasse for løyve til akvakultur med laks, aure og regnbogeaure i 2015 - Hordaland fylkeskommune

Samandrag

I 2015 tek Nærings- og fiskeridepartementet sikte på å gi tilbod om å auke maksimal tillaten biomasse (MTB) for løyve til oppdrett av laks, aure og regnbogeaure med 5 prosent. I forslaget til forskrift er det satt følgjande kriteria for å få utvida MTB på konsesjonsnivå;

- Det blir sett som vilkår, for heile løyvet som blir utvida, at det i lokalitetar der løyvet blir utnytta skal det aldri vere meir enn 0,1 vaksne holus av i gjennomsnitt per fisk.
- Grensa skal haldast ved bruk av maksimalt to kjemiske behandlingar per produksjonssyklus.
- Vederlaget er 1 500 000 kroner for løyve. Halvparten av vederlaget vil tilfalla kommunane.
- Kapasitetsauken kan trekkast tilbake dersom det over ein periode på to produksjonssyklusar skjer fire eller fleire brot på vilkåra .

Framlegget er sendt på høyring med frist 1.oktober 2014

Forslag til vedtak

1. *Hordaland fylkeskommune er positiv til ein bærekraftig vekst innan akvakultur.*
2. *Hordaland fylkeskommune er positiv til forslag til forskrift om auke i maksimal tillaten biomasse for løyve til akvakultur for oppdrett av laks og aure.*
3. *Hordaland fylkeskommune meiner at delar av vederlaga bør tilfalla fylkeskommunane.*

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 02.09.2014**Bakgrunn**

Nærings og fiskeridepartementet har sendt på høyring eit utkast til forskrift om kapasitetauke i lakse- og aureoppdrett i 2015.

Noreg må ha noko å leve av når inntekter frå olje- og gassressursane ikkje lenger kan hjelpe til med å halde oppe den høge levestandarden vår, den låge arbeidsløysa og den gode nasjonaløkonomien. Regjeringa vil løfte konkurransekrafta for næringslivet i fastlands-Noreg slik at det blir skapt fleire trygge arbeidsplassar og at finansieringa av velferdsordningane blir sterkare.

Havbruksnæringa er allereie ein stor bidragsytar til norsk verdiskaping. Den havbruksbaserte verdikjeda stod i 2012 for ca. 23 600 årsverk, inkludert ringverknader.

Rapporten «Verdiskaping basert på produktive hav i 2050» ser for seg framtida til norske marine næringar. Under føresetnad av at næringa klarer å løyse miljøproblema, og at det er politisk vilje til å prioritere, har havbruksnæringa eit langt større verdiskapingspotensial enn det som blir utnytta i dag. For å realisere potensialet i rapporten om 2050 må det vere vekst og utvikling i lakseoppdrett. Veksten i lakseoppdrett bør nok vere ein stad mellom tre og fem prosent i snitt per år for at næringa skal kunne produsere fem millionar tonn i 2050. For å kome dit må havbruksnæringa løyse problema med lus og rømming, og på litt lengre sikt tilgangen til berekraftig fôr. Norsk lakseoppdrett gir mange arbeidsplassar i Hordaland, skaper verdiar og store inntekter for Noreg.

Regjeringa ønskjer å leggje til rette for vekst i havbruksnæringa, under føresetnad av at veksten blir vurdert som miljømessig berekraftig. Regjeringa tek no sikte på å tilby havbruksnæringa ein kontrollert og miljømessig berekraftig vekst som alle etablerte lakseoppdrettarar kan ta del i. Tilbodet blir gitt mot vesentleg strengare miljøkrav når det gjeld lakselus, næringa si største miljøutfordring.

Overordna innretning av forslaget

Denne ordninga er frivillig for aktørane å gå inn på. Dersom dei ønskjer å takka ja til tilbodet om auka kapasitet skal dei melde i frå dette innan ein gitt tidsfrist.

Vekst gis mot vesentleg strengare miljøkrav når det gjelder lakselus, næringa si største miljøutfordring akkurat no. Kravet inneber at det ikkje skal vere meir enn 0,1 vaksne holus per oppdrettsfisk i snitt på lokaliteter der konsesjonar med utvida kapasitet nyttas. Grensa på 0,1 skal haldas ved bruk av maksimalt to medikamentelle handsamingar per produksjonssyklus. Dette vil bidra til å redusere resistensutviklinga mot dei lusemidla som nyttas i dag. Miljøvilkåra gjeld for heile konsesjonen kor det gis auke. Kravet er vesentleg strengare enn dagens grense på 0,5 lus. Dei nye krava er også strengare enn dei som vart lansert for dei 45 grøne konsesjonane som blei lyst ut i fjor haust. Med dette grepet vert det lagt til rette for at heile den norske oppdrettsnæringa blir grønar.

Forslaget til forskrift opnar for høve til å søkje om å utvide kapasiteten for gjeldande matfiskløyve for laks, aure og regnbogeare med 5 prosent. Dette inneber ein auke på 47 tonn, frå 945 tonn til 992 tonn MTB i Troms og Finnmark fylke, og ein auke på 39 tonn, frå 780 til 819 tonn MTB, i resten av landet. For løyve med annan storleik kan det og søkjast om 5 prosent auke. Det kan ikkje søkjast om kapasitetsauke for gjeldande løyve på meir eller mindre enn 5 prosent. Det blir foreslått i § 2 i forskriftsutkastet at tilbodet skal vere tidsavgrensa, dvs. at det er ein søknadsfrist. Forslaget gjeld ikkje løyve til matfisk av laks, aure og regnbogeare i sjøvatn til særlege formål (FoU, visning, undervisning, fiskepark, slaktemerd og stamfisk). Det blir foreslått (§3) at tildelingsmynde (fylkeskommunen) skal skrive ei orientering til alle innehavarane av matfiskløyve for laks, aure og regnbogeare for å sikre at alle får tilbod om kapasitet auke.

Innehavarar som ønskjer å nytte tilbodet skal sende ei melding, jf. utkastet §4 til den fylkeskommunen der løyvet høyrer heime, med ein frist på to veker før han ønskjer at utvidinga av løyve skal takast i bruk. Det er

ein føresetnad at søknadene blir behandla kontinuerlig av fylkeskommunen. Vedtak skal gjerast av fylkeskommunen (§8).

I utkastet til forskrift § 9 foreslår departementet difor at kapasitetsauken kan trekkjast tilbake dersom det over ein periode på to produksjonssyklusar skjer fire eller fleire brot på vilkåra. Dette er uavhengig av kva lokalitetar løyva er knytt til.

Storleiken på vederlaget er fastsett etter ei vurdering av kva verdiar eit løyve blir omsett for i marknaden, medrekna dei prisane som vart oppnådd i den lukka bodrunden for grøne løyve. Ei vurdering som berre var basert på dette, ville føre til at prisen for kapasitetsauke enda i området 2 - 2,75 mill. kr. Men vilkåra som gjeld for denne kapasitetsauken er strengare enn dei som gjaldt i tildelingsrunden i 2013, og Nærings- og fiskeridepartementet reknar med at det kan vere relativt store kostnader med å oppfylle vilkåra som er knytt til løyva, slik at prisane må reduserast vesentleg.

Vederlaget er på denne bakgrunnen foreslått sett til 1 500 000 kr, jf. forskriftsutkastet § 5 første ledd bokstavane a. og b. Vederlaget tilkjem staten, men regjeringa tek sikte på å leggje fram forslag til Stortinget om at 50 prosent av vederlaget skal gå til vertskommunane som frie midlar.

I forslaget står det at særleg Mattilsynet får meir arbeid i samband med tilsyn og at dei får ei tilleggsløyving på 10 mill. kroner for å dekkje deler av utgiftene. Forslaget vil gi fylkeskommunane og Fiskeridirektoratet arbeidsoppgåver med saksbehandling, utskrivning av nye løyvedokument, godkjenning av endra og nye driftsplanar og kontroll- og tilsynsarbeid. Ved klarering av nye lokalitetar vil også andre offentlege etatar bli involverte, medrekna Mattilsynet, Kystverket, Fylkesmannen og dei aktuelle kommunane. Dei nødvendige ressursane til dette må prioriterast innanfor noverande rammer.

Vurderingar konsekvensar

Krava for å få auke

Skal tanken om at berekraftig vekst i havbruksnæringa realiserast må ein ta omsyn til m.a. dei ville bestandane av laks og aure og kva slags fôr som vert brukt, samstundes må næringa få rammevilkår for vekst. At det blir sett krav til næringa i samband med ein eventuell kapasitetsauke er nok naudsynt med omsyn til berekraft. Det er ei kjend sak at dei ville stammene av laks og aure er trua i einskilde område.

I forslaget til forskrifta heiter det at aktørane skal halde lusenivå under 0,1 vaksne holus i gjennomsnitt per fisk (§7 pkt. a) og at denne grensa skal haldast ved bruk av maksimalt 2 medikamentelle behandlingar mot lakselus (§7 pkt. c).

Hordaland fylkeskommune er samd i at løyve skal trekkast tilbake dersom ein aktør ikkje klarar å halde seg innafor dei krav forskrifta sett.

Lus

Dersom alle aktørar går inn for denne ordninga, kan dette føre til ein samla reduksjon i tal på lus nasjonalt på omlag 30 prosent. Dette vil vere positivt for ville bestandar av sjøaure og laks.

Krava i forskrifta med omsyn på tettleiken av lus *kan* føre til at oppdrettarar, som ligg tett opp mot dagens maksimumsgrense på 0,5 lus pr. fisk, vurderer dei økonomiske investeringane som for høg.

Konsekvensane av dette kan bli at lusebelastninga ikkje vert redusert.

Ei grense på 0,1 lus per fisk til ei kvar tid gjennom heile året kan bli svært vanskeleg å halde, spesielt på summarhalvåret. Ein del lokaliteter slit i dag med å halde dagens grense på 0,5 lus. Nokre aktørar slit allereie med resistente lus, og effekten av lusemidlane er ikkje lenger like verksam, så det kan bli vanskeleg å handsame fisken kun to gongar per produksjonssyklus om ein skal få god nok effekt. Sjølv med full effekt med lusemiddelet kan det bli vanskelig å holde ein slik grense.

I tildelingsrunden 2013 – dei «grøne løyva» er kravet til tal lus på 0,2 holus og avlusing sett til tre medikamentelle handsamingar. Det at det no leggas opp til medikamentell handsaming kun to gongar og 0,1 lus er eit mykje strengare krav. Det er positivt med krav i samband med ein utviding av MTB. Det kan synes som om dette kravet kan bli vanskeleg for næringa å gjennomføre med dei verkemidla som er tilgjengeleg i dag. På den andre sida kan dette motivere næringsaktørane til innovasjon og utvikling av nye metodar for å halde lusenivået nede.

Antakelegvis vil dei aktørane som har eit fordelaktig naturmiljø - med lite lus frå før slik det er i dei nordlegaste fylka, slå til på tilbodet om å auke tal fisk i merdene med fem prosent. For majoriteten av oppdrettarar i Hordaland kan dette bli kostbart og svært vanskeleg.

Dersom lusetellingane overstig 0,1 lus pr. fisk ileggas aktørane ein sanksjon på omlag 450 000.- ved første brot på vilkåra, ca. 900 000.- ved andre og omlag 1 350 000.- ved tredje gongs brot. Ved fire gongs brot trekkas den utvida produksjonskapasiteten tilbake utan at oppdrettar får igjen det betalte vederlaget. Med andre ord, ein aktør som overstig grensa på 0,1 lus pr. fisk ved fire lusetellingar får eit økonomisk tap på omlag 4 mill. kr. Dette vil gjere det lite økonomisk gunstig for ein aktør å gå inn for ordninga dersom han er usikker på om anlegget kan utsettast for eit lusepress frå det omkringliggjande miljø.

Vi er usikre på kor mange av verksemda i Hordaland som vil nytte seg av moglegheita til auka biomasse, fordi vilkåra vil vera krevjande å overhalde.

Vederlag

Hordaland fylkeskommune er i samd i at det skal betalast eit vederlag for ein kapasitetsauke på 1 500 000kr pr. konsesjon, men ikkje samd i at 50% skal gå til kommunane. Hordaland fylkeskommune har gode erfaringar med dei frie midlane fylkeskommunen fekk overført i samband med forvaltningsreforma av 01.01.2010. Den gongen blei det oppretta ein marin tilskotsordning i Hordaland. Noko av midlane kom kommunane til gode, etter ei fordelingsnøkkel om kor dei nye løyva vert etablert. Denne ordninga blei og brukt til m.a. til regionale prosjekt som kom næringa og villaksen til gode, til dømes Vossoprosjektet, Etnefella og no i den seinare tid MOH (Miljøovervaking Hordaland). Det blei og starta eit større prosjekt som skal sjå på arealbruk av sjøområder i Sunnhordland.

Vidare blei ein del av midlane brukt til eit rekrutteringsprosjekt for å auke søknaden til dei marine utdaningsfaga i fylket (fiske og fangst, akvakultur og sjømathandlerfaget).

Hordaland fylkeskommune meiner på denne bakgrunn at fylkeskommunen klarer å sjå på den totale heilskapen for dei marine næringane i fylket, og ved hjelp av midlane kunne kanalisere desse inn mot tiltak/prosjekt som kjem heile næringa tilgode på sikt. Så lenge midlane er frie hos dei einskilde kommunane kan dei bli brukt til ikkje næringsretta tiltak i kommunane.